

Štukljeva 44, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 08

F: 01 369 78 30

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

Datum: 16. 7. 2019

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – javna obravnava

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je na podlagi predhodno sprejetih izhodišč za spremembe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 10/08 – ZVarDod, 98/09 – ZIUZGK, 38/10 – ZUKN, 61/10 – ZSVarPre, 79/10 – ZPKDPIZ, 94/10 – ZIU, 94/11 – odl. US, 105/11 – odl. US, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2 in 9/17 – odl. US, v nadaljevanju ZPIZ-2), ki so bila obravnavana tudi na Ekonomsko-socialnem svetu, pristopilo k pripravi in usklajevanju sprememb zakonodaje s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Na podlagi opravljenih pogajanj med socialnimi partnerji je bilo oblikovano besedilo sprememb ZPIZ-2 in obrazložitve le-teh, za katere je bil na ESS dne 12. 7. 2019 sprejet sklep, da so primerne za javno obravnavo.

V grobem lahko spremembe zaobjamemo z dvema ciljema, in sicer (i) podaljševanje delovne aktivnosti in (ii) zagotavljanje primernega dohodka za varno starost ter posledično izboljšanje socialnega položaja upravičencev iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Pri tem je posebna pozornost posvečena zvišanju socialne varnosti najranljivejših skupin v okviru pokojninskega sistema, pri čemer je treba opozoriti, da je pri sprejemanju ukrepov na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja poleg zagotavljanja ustrezne ravni dohodka v starosti potrebno upoštevati tudi zagotavljanje finančne vzdržnosti pokojninskega sistema na dolgi rok.

Poglavitne spremembe zakonodaje, ki so predstavljene v nadaljevanju, zajemajo zvišanje odmernega odstotka in posledično zagotavljanje višje socialne varnosti za prejemnike najnižje starostne, invalidske in družinske pokojnine ter nadomestil iz invalidskega zavarovanja, spodbude za ostajanje v zavarovanju ter zagotavljanje sočasnega prejemanja pokojnine in opravljanja dela upokojujencev. Obenem posodobitev zakona vključuje tudi nujne spremembe na področju izvajanja poklicnega zavarovanja, v slovenski pravni red pa bodo prenesene tudi določbe Direktive (EU) 2016/2341 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje.

POGLAVITNE SPREMEMBE ZAKONODAJE

1. Zvišanje odmernega odstotka

Cilj dviga odmernega odstotka je zagotovitev primernosti dohodka za varno starost ter posledično zvišanje socialne varnosti, pri čemer je posebna pozornost posvečena zvišanju socialne varnosti najranljivejših skupin v okviru pokojninskega sistema.

Pomembnejše spremembe:

- predlog odmerne lestvice z izhodiščnim odstotkom 29,5% za zavarovance obeh spolov, ki dopolnijo 15 let zavarovalne dobe - predvideno šestletno prehodno obdobje;
- izenačitev višine odmernega odstotka za zavarovance obeh spolov, ki dopolnijo 40 let pokojninske dobe na 63,5 %;

- 6-letno prehodno obdobje za postopen dvig odmernega odstotka za moške iz trenutno določenega odmernega odstotka za 40 let pokojninske dobe, ki znaša 57,25 %, na 63,5 %,
- povišanje odmernega odstotka za ženske, ki dopolnijo 40 let pokojninske dobe iz 60,25 % na 63,5 %, brez prehodnega obdobja, z namenom ohranjanja višini odmernih odstotkov;
- dodatni odmerni odstotek v višini 1,36 % na račun skrbi za vsakega rojenega ali posvojenega otroka (za največ tri otroke) kot alternativna možnost pravici do znižanja starosti zaradi skrbi za otroka.

2. Višja socialna varnost za prejemnike najnižje starostne, invalidske in družinske pokojnine ter nadomestil iz invalidskega zavarovanja

Ker se tudi druge vrste pokojnin odmerijo v odvisnosti od odmernih odstotkov za starostno pokojnino se posredno dvigujejo tudi odmerni odstotki za odmero vseh pokojnin (najnižja starostna pokojnina, vdovske, družinske in invalidske pokojnine) ter nadomestil iz invalidskega zavarovanja. Navedeno bo prispevalo k višji socialni varnosti zavarovancev, ki se bodo upokojili po uveljavitvi tega zakona.

3. Spodbude za ostajanje v zavarovanju

Pomembnejše spremembe:

- vsako nadaljnje leto dopolnjene pokojninske dobe brez dokupa v obveznem zavarovanju po izpolnitvi pogojev za upokojitev skladno s četrtem odstavkom 27. člena zakona, vendar največ do treh zaporednih let zavarovanja, se vrednoti na način, da se pol leta pokojninske dobe brez dokupa vrednoti v višini 1,5% (3% na leto);
- razširitev možnosti pridobitve dodatnega odmernega odstotka tudi na posameznike, ki so se že upokojili, pa bodo kasneje ponovno vstopili v zavarovanje.

4. Sočasno prejemanje pokojnine in opravljanje dela upokojujencev

Navedene spremembe zakonodaje bodo, skupaj z ukrepi na področju trga dela, vplivale na podaljševanje delovne aktivnosti starejših. Spremembe bodo zavarovancem omogočile večje spodbude za ostajanje v zaposlitvi v obliki višjega izplačila dela pokojnine. Gre za sistemsko ureditev te problematike na enak način za vse kategorije zavarovancev, ki so v enakem oziroma primerljivem položaj. Ureditev tako ne bo vzpostavljala neenakosti med njimi, prav tako pa ne bo povzročala anomalij in neenakosti na trgu dela.

Pomembnejše spremembe:

- nadgradnja sedanjega sistema izplačevanja 20% pokojnine;
- zavarovanci, ki kljub izpolnjevanju pogojev za starostno pokojnino ostanejo še naprej vključeni v obvezno zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas ter uživalci starostne pokojnine, ki se bodo reaktivirali za polni delovni čas, prva tri leta nadaljnje oziroma ponovne vključenosti v obvezno zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas prejemajo 40% starostne pokojnine, do katere bi bili upravičeni na dan uveljavitve izplačila;
- po poteku 3-letnega obdobja posameznik prejema 20% starostne pokojnine pod pogojem vključenosti v obvezno zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas;
- z namenom spodbujanja podaljševanja delne aktivnosti posameznikov vsaj za 4 ure dnevno oziroma 20 ur tedensko, se spreminja tudi določitev višine delne pokojnine. Za te posameznike se delna pokojnina odmeri v odstotku, ki ustreza skrajšanju polnega

delovnega časa in se nato poviša še za sorazmerni del zneska, ki bi se lahko izplačeval posamezniku, ki izpolnjuje pogoje za starostno upokožitev in je še nadalje vključen v obvezno zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas. Slednji se določi v odvisnosti od razmerja med krajšim delovnim časom ter polnim delovnim časom in višino zneska, ki bi mu pripadal, če bi bil v zavarovanje vključen polni delovni oziroma zavarovalni čas.

5. Prenos določb Direktive (EU) 2016/2341 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje v slovenski pravni red (v nadaljevanju: Direktiva IORP II)

Direktiva IORP II se v slovenskem pravnem redu nanaša na področje prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki je primarno urejeno v ZPIZ-2, Zakonu o zavarovalništvu (Uradni list RS, št. 93/15 in 9/19) in Zakonu o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 31/15, 81/15, 77/16 in 77/18). Bistveni cilji sprememb so:

- okrepitev upravljanja pokojninskih skladov ter boljša zaščita članov dodatnega pokojninskega zavarovanja in upravičencev,
- povečana pooblastila za nadzornike,
- transparentno obveščanje članov dodatnega pokojninskega zavarovanja in upravičencev,
- odstranitev ovir za čezmejne dejavnosti in čezmejni prenos pravic,
- spodbujanje dolgoročnih naložb v rast in povečevanje zaposlovanja,
- spodbujanje odgovornih naložb.

6. Izboljšave sistema poklicnega zavarovanja

S spremembami in dopolnitvami ZPIZ-2 na področju poklicnega zavarovanja se ureja področje nadzora nad pravilnim obračunavanjem in plačevanjem prispevkov za poklicno zavarovanje. Namen je urediti področje nadzora nad pravilnim obračunavanjem in plačevanjem prispevkov poklicnega zavarovanja.

Bistvene spremembe:

- določitev osnove za plačilo prispevkov za poklicno zavarovanje, ki bo sedaj vsebovala tudi nadomestila iz naslova zdravstvenega zavarovanja in bo upravljavcu Sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja olajšala vzpostavitev učinkovitega sistema nadzora nad pravilnim plačevanjem in obračunavanjem prispevkov za poklicno zavarovanje,
- drugi manjši popravki izvajanja poklicnega zavarovanja.

Vabimo vas, da morebitne pripombe ali pa predloge izboljšav predloga sprememb zakona posredujete v času javne razprave, ki bo potekala do 2. 9. 2019.